

Dosarul nr. 2r-337/19

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Central – E. Galușceac

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – N. Simciuc, I. Țurcan, V. Cotorobai

DECIZIE

29 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul

Judecători

Maria Ghervas

Nina Vascan

Dumitru Mardari

examinând recursul, declarat de către Vera Romanenco,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea pe Acțiuni „Consam” împotriva Verei Romanenco și lui Andrian Romanenco, intervenient accesoriu Radu Perciun cu privire la înlăturarea obstacolelor în folosirea spațiului locativ, evacuarea silită din imobil și încasarea cheltuielilor de judecată,

cererea reconvențională depusă de către Vera Romanenco împotriva Societății pe Acțiuni „Consam”, lui Radu Perciun, Nataliei Perciun, Agenției Servicii Publice, Primarului mun. Chișinău, intervenienți accesorii Andrian Romanenco și notarul public Tatiana Ungureanu cu privire la recunoașterea nulității absolute a contractului de vânzare - cumpărare, evacuarea fără acordarea altui spațiu locativ, recunoașterea valabilității contractului de vânzare - cumpărare, recunoașterea dreptului de proprietate asupra imobilului, anularea deciziei și procesului verbal de recepție finală, recunoașterea ilegalității acțiunilor de neadmitere a cererii de rectificare a intabulării cu obligarea anulării înregistrării respective, recunoașterea dreptului la privatizare și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 12 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a restituit apelul, pe motivul neîndeplinirii indicațiilor în termenul acordat,

constată:

La 13 iunie 2014 Societatea pe Acțiuni „Consam” (SA „Consam”) a depus cerere de chemare în judecată împotriva Verei Romanenco cu privire la înlăturarea obstacolelor în folosirea spațiului locativ aflat în proprietatea companiei de construcții SA „Consam”, evacuarea silită a Verei Romanenco cu membrii familiei sale din apartamentul XXXXX și încasarea taxei de stat în sumă de 200 lei și a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 6900 lei.

Prin hotărârea din 13 octombrie 2015 a Judecătoriei Botanica s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de către SA „Consam”. S-au

înlăturat obstacolele în utilizarea spațiului locativ aflat în proprietatea SA „Consam”, cu evacuarea Verei Romanenco și a membrilor familiei sale din apartamentul XXXXX. S-a încasat de la Vera Romanenco în beneficiul „Consam” S.A taxa de stat în sumă de 270 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 2 900 lei.(f.d.29, 66-68 vol.I)

Prin decizia din 21 ianuarie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea de apel declarată de către Vera Romanenco, s-a casat hotărârea din 13 octombrie 2015 a instanței de fond, cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de fond, în alt complet de judecată.(f.d.91, 92-95, vol.I)

Prin încheierea protocolară din 10 octombrie 2016 a Judecătorei Botanica, au fost atrași în proces în calitate de copârât Andrian Romanenco și în calitate de intervenient accesoriu Radu Perciun. (f.d.131 verso vol.I)

Vera Romanenco la 19 ianuarie 2017 a depus cerere reconvențională (ulterior concretizată) împotriva SA „Cosman”, lui Radu Perciun, Nataliei Perciun, Agenției Servicii Publice, Primarului mun. Chișinău, intervenienți accesorii Andrian Romanenco și notarul public Tatiana Ungureanu cu privire la recunoașterea nulității absolute a contractului de vânzare – cumpărare a apartamentul nr. XXXXX, încheiat între SA „Consam” și Radu Perciun, autentificat notarial cu nr. 2877 din 26 martie 2015 de către notarul Ungureanu Tatiana, evacuarea lui Radu Perciun și Nataliei Perciun din apartamentul nominalizat, anularea deciziei Primarului mun. Chișinău nr. 14/43-1 din 27 iunie 2000 „Cu privire la recepționarea obiectivelor și transmiterea lor la balanță și a procesului verbal de recepție finală nr. 1443-1 din 27 iunie 2000 în partea ce se referă la apartamentul XXXXX, recunoașterea ilegalității acțiunilor Agenției Servicii Publice de neadmiterea cererii de rectificare a intabulării și anume, anularea înregistrării dreptului de proprietate a SA „Consam” asupra apartamentului XXXXX, care a avut loc la 24 iulie 2000, recunoașterea valabilității contractului de vânzare - cumpărare a apartamentului XXXXX, încheiat între SA „Consam” și Vera Romanenco, recunoașterea dreptului de proprietate a Verei Romanenco asupra apartamentului din speță și încasarea cheltuielilor de judecată. (f.d.146-151,vol.I, 57-63, 148-194, 187-188 vol.II)

Prin hotărârea din 23 octombrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de SA „Consam” împotriva Verei Romanenco, lui Andrian Romanenco, intervenient accesoriu Radu Perciun cu privire înlăturarea obstacolelor în folosirea spațiului locativ și evacuarea silită din imobil. S-a respins ca neîntemeiată cererea reconvențională depusă de către Vera Romanenco împotriva SA „Cosman”, lui Radu Perciun, Nataliei Perciun, intervenienți accesorii Andrian Romanenco și notarul public Tatiana Ungureanu cu privire la recunoașterea nulității absolute a contractului de vânzare - cumpărare, evacuarea fără acordarea altui spațiu locativ, recunoașterea valabilității contractului de vânzare - cumpărare, recunoașterea dreptului de proprietate asupra imobilului. S-a respins ca fiind tardivă cererea reconvențională depusă de către Vera Romanenco împotriva Agenției Servicii Publice, Primăriei mun. Chișinău, intervenienți accesorii Adrian Romanenco și notarul public Tatiana Ungureanu cu privire la anularea deciziei și procesului verbal de recepție finală, recunoașterea ilegalității acțiunilor de neadmiterea cererii de rectificare a unei

intabulări cu obligarea anulării înregistrării respective și recunoașterea dreptului la privatizare. S-a anulat măsura de asigurare aplicată prin decizia din 04 aprilie 2017 a Curții de Apel Chișinău asupra XXXXX.(f.d.212-213, 241-252, vol.II)

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la data de 20 noiembrie 2018 Vera Romanenco a contestat-o cu apel, solicitând admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii instanței de fond, în partea respingerii cererii reconvenționale, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care cererea reconvențională înaintată să fie admisă integral. Totodată Vera Romanenco a solicitat scutirea de la plata taxei de stat.(f.d.238-239, vol.II)

Prin încheierea din 22 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea Verei Romanenco privind scutirea de la plata taxei de stat, nu s-a dat curs cererii de apel depuse, fiindu-i comunicat apelantei despre necesitatea prezentării cererii de apel întocmite în conformitate cu exigențele Legii și dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 12 376,74 lei, acordându-i termen de 20 zile calendaristice, calculat din momentul comunicării încheierii, pentru a înlătura neajunsurile expuse în numita încheiere. Totodată, s-a explicat că în caz de neîndeplinire în termenul stabilit a indicațiilor instanței de apel, cererea de apel va fi restituită fără examinare. (f.d.5-7, vol.III)

Instanța de apel a expedit încheierea din 22 ianuarie 2019 Verei Romanenco prin intermediul serviciului poștal, aceasta a recepționat încheierea la 15 februarie 2019, fapt confirmat prin avizul de recepție. (f.d.9, vol.III)

Vera Romanenco la data de 05 martie 2019 prin intermediul secției evidență și documentare procesuală a instanței de apel a depus cerere de eşalonare a plății taxei de stat la depunerea cererii de apel. La cererea respectivă a anexat dovada de plată parțială a taxei de stat în sumă de 1500 lei.

Prin încheierea din 12 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depusă de către Vera Romanenco din motivul că nu au fost executate integral indicațiile încheierii din 22 ianuarie 2019.

Nefiind de acord cu încheierea instanței de apel, la 10 aprilie 2019 Vera Romanenco a declarat recurs, prin care a solicitat casarea încheierii din 12 martie 2019 și eşalonarea plății taxei de stat. (f.d. 33-34, vol.III)

În motivarea recursului recurenta invocă că la data de 05 martie 2019 a depus la instanța de apel cerere de eşalonare a achitării taxei de stat în baza art.86 Cod de procedură civilă, pe motivul lipsei sursei financiare și imposibilitatea de a achita taxa de stat stabilită prin încheierea din 22 ianuarie 2019 a instanței de apel în sumă de 12 367, 74 lei, anexând la cererea dată ordinul de plată a taxei de stat în sumă de 1 500 lei. Instanța de apel a lăsată fără examinare cererea de eşalonare a plății taxei de stat, emițând la data de 12 martie 2019 încheiere de restituire a cererii de apel. Consideră că soluția instanței de apel este ilegală și neîntemeiată, ori, aceasta era obligată să examineze cererea sa de eşalonare a plății taxei de stat.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea ei.

Materialele cauzei atestă că încheierea Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 12 martie 2019, publicată pe site-ul Curții de Apel Chișinău la 13 martie 2019, expedită prin intermediul serviciului poștal la 13 martie 2019, confirmarea recepționării încheierii de către Vera Romanenco la materialele

dosarului lipsește. Astfel, recursul depus de către Vera Romanenco la data de 10 aprilie 2019, se consideră depus în termen.

Examinând temeiurile recursului, în raport cu materialele cauzei civile, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis din următoarele considerente.

În conformitate cu art.426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea încheierii instanței de apel cu restituirea cauzei la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, la faza primirii cererii de apel din considerentele ce preced.

În conformitate cu art. 427 lit. b) Cod de procedură civilă instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii este în drept, să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

În conformitate cu prevederile art. 364 alin. (1) Cod de procedură civilă, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

În conformitate cu prevederile art. 368, alin. (1),(2) Cod de procedură civilă dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor. Dacă apelantul îndeplinește în termen indicațiile din încheierea judecătorească, apelul se consideră depus la data prezentării inițiale.

La caz, Vera Romanenco nefiind decacord cu hotărârea instanței de fond, la 20 noiembrie 2018 a contestat-o, depunând apel nemotivat și neachitând taxa de stat. Totodată a solicitat scutirea de la achitarea taxei de stat la depunerea apelului ca fiind o persoană vulnerabilă.

Prin încheierea din 22 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea Verei Romanenco privind scutirea de la plata taxei de stat, nu s-a dat curs cererii de apel depuse, fiindu-i comunicat apelantei despre necesitatea prezentării cererii de apel întocmite în conformitate cu exigențele Legii și dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 12 376,74 lei, acordându-i termen de 20 zile calendaristice, calculat din momentul comunicării încheierii, pentru a înlătura neajunsurile expuse în numita încheiere. Totodată, s-a explicat că în caz de neîndeplinire în termenul stabilit a indicațiilor instanței de apel, cererea de apel va fi restituită fără examinare.

Încheierea instanței de apel din 22 ianuarie 2019 conform avizului de recepționare a fost primită de Vera Romanenco la data de 15 februarie 2019.

Vera Romanenco la data de 05 martie 2019 prin intermediul secției evidență și documentare procesuală a instanței de apel a depus cerere de eşalonare a plății taxei de stat, invocând starea materială precară. La cererea respectivă a anexat dovada de plată parțială a taxei de stat în sumă de 1 500 lei.

Prin încheierea din 12 martie 2019 Curtea de Apel Chișinău fără a examina cererea de eşalonare a plății taxei de stat a restituit cererea de apel depusă de către Vera Romancenco din motivul că nu a fost prezentat apelul motivat.

Instanța de recurs constată că din conținutul încheierii recurate rezultă că restituirea cererii de apel a fost generată de faptul că apelanta a înlăturat parțial neajunsurile indicate de instanță, ce se referă la plata taxei de stat. În rest, apelanta nu a înlăturat în interiorul termenului ce i-a fost acordat neajunsurile existente la data depunerii cererii de apel prelabile și, anume, nu a prezentat cererea de apel întocmită în conformitate cu exigențele legale, moment care face imposibilă derularea în continuare a procedurii în apel și punerea pe rol a cererii de apel, impunându-se necesitatea adoptării soluției de restituire a cererii de apel.

Instanța de apel a menționat că cerința Verei Romanenco privind eşalonarea plății taxei de stat va fi lăsată fără soluționare, deoarece apelanta, în interiorul termenului acordat urma să înlătore toate neajunsurile stabilite de instanță, adică, deopotrivă cu chestiunea privind achitarea taxei de stat partea urma să prezinte cererea de apel, care să conțină motivele de fapt, temeiurile de drept și probele pe care partea își întemeiază cerințele din cererea de apel, neajuns ce nu a fost lichidat de apelantă în termenul acordat.

Instanța de recurs, studiind încheierea recurată, consideră eronată concluzia instanței de apel de a lăsa fără examinare cererea Verei Romanenco cu privire la eşalonarea plății taxei de stat, ori, această cerere a fost depusă în termen de 20 de zile de la primirea încheieri din 22 ianuarie 2019 și urma să fie supusă examinării cu adoptarea unei soluții.

În conformitate cu art. 86 alin.(1) Cod de procedură civilă judecătorul, până la acceptarea cererii de chemare în judecată, soluționează cererile părților privind amânarea sau eşalonarea plății taxei de stat ținând cont de situația lor materială. [...].

În asemenea circumstanțe, pornind de la faptul că Vera Romanenco a solicitat eşalonarea plății taxei de stat la depunerea cererii de apel, iar instanța de apel a lăsat fără examinare această cerere denotă o viciere a procedurii de punere a apelului pe rol. Instanța de apel avea obligația de a se expune asupra temeiniciei sau netemeiniciei solicitării Verei Romanenco de a fi eşalonată plata taxei de stat prin prisma normelor de drept pertinente speței și probelor prezentate la materialele dosarului.

Pornind de la principiul respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 CEDO, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 CPC, relevant și în jurisprudența CtEDO, în cadrul soluționării cererilor privind acordarea facilităților la plata taxei de stat, se examinează cu minuțiozitate fiecare caz concret pentru a nu admite îngrădirea dreptului persoanei la „un tribunal”. La soluționarea acestor cereri instanțele se bazează atât pe normele dreptului național, cât și pe prevederile CEDO și jurisprudenței CtEDO.

La caz, Colegiul precizează că Vera Romanenco a solicitat eşalonarea plății taxei de stat la depunerea cererii de apel, invocând situația precară, însă

instanța de apel nu a elucidat acest aspect, cel puțin nu l-a supus examinării prin prisma temeiniciei conform situației de moment.

În această ordine de idei, circumstanțele relatate generează casarea încheierii contestate, or, menținerea acesteia, în condițiile enunțate, nu ar constitui pentru Vera Romanenco decât o îngrădire a posibilității de a-și valorifica drepturile procedurale conform normelor în vigoare, care sunt garantate și de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, precum și îngrădirea accesului la justiție.

Astfel, soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea recurată nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 CEDO, care statuează că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul și de a casa încheierea instanței de apel din 12 martie 2019, cu restituirea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, la faza primirii cererii de apel.

În temeiul celor expuse, în baza art. 427 lit. b) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Vera Romanenco.

Se casează încheierea din 12 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Societatea pe Acțiuni „Consam” împotriva Verei Romanenco și lui Andrian Romanenco, intervenient accesoriu Radu Perciun cu privire la înlăturarea obstacolelor în folosirea spațiului locativ, evacuarea silită din imobil și încasarea cheltuielilor de judecată,

cererea reconvențională depusă de către Vera Romanenco împotriva Societății pe Acțiuni „Consam”, lui Radu Perciun, Nataliei Perciun, Agenției Servicii Publice, Primarului mun. Chișinău, intervenienți accesorii Andrian Romanenco și notarul public Tatiana Ungureanu cu privire la recunoașterea nulității absolute a contractului de vânzare - cumpărare, evacuarea fără acordarea altui spațiu locativ, recunoașterea valabilității contractului de vânzare - cumpărare, recunoașterea dreptului de proprietate asupra imobilului, anularea deciziei și procesului verbal de recepție finală, recunoașterea ilegalității acțiunilor de neadmiterea cererii de rectificare a intabulării cu obligarea anulării înregistrării respective, recunoașterea dreptului la privatizare și încasarea cheltuielilor de judecată, cu restituirea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău la faza primirii cererii de apel.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,

judecătorul

Maria Gervas

judecători

Nina Vascan

Dumitru Mardari